

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Aleny Adamcovej a Mgr. Petra Melichera, v právnej veci žalobkyne **M.**, bytom D., právne zastúpená advokátom JUDr. D., advokátska kancelária so sídlom K., proti žalovanej **Sociálna poisťovňa – ústredie**, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o **preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej** č. 223-3619/2008 zo dňa 30 júna 2008, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 6S/95/2008-82 zo dňa 19. februára 2009, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 6S/95/2008-82 zo dňa 19. februára 2009 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu žalobkyne o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 223-3619/2008 zo dňa 30. júna 2008, ktorým žalovaná podľa § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zamietla

odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, č.k.: 300-2467/2008, ISUP: 110801 16357 zo dňa 30. apríla 2008, ktorým podľa § 94 ods. 1, 2 a 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení priznala žalobkyni ako manželke poškodeného jednorazové odškodnenie v sume 1.210.149 Sk.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala zrušenia rozhodnutia žalovanej, ako aj rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, nie pre nesprávnosť samotného výroku o priznaní sumy jednorazového odškodnenia, ale namietala, že pri výpočte vymeriavacieho základu podľa § 138 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení použila žalovaná nesprávnu metodiku. Krajský súd sa s týmto tvrdením žalobkyne nestotožnil, nakoľko dospel k záveru, že čo patrí do príjmu zamestnanca je upravené v ust. § 138 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a čo nepatrí do príjmu zamestnanca je upravené v ust. §138 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Súd sa stotožnil s názorom žalovanej, že suma vo výške 883.402 Sk, vyplatená manželovi žalobkyne v súvislosti so skončením pracovného pomeru, nemá atribúty mzdy stanovené v zákonníku práce, ale ide o jednorazovú mzdu za dlhoročnú prácu, ktorej výplata a podmienky sú upravené v kolektívnej zmluve a jedinou podmienkou pre jej výplatu je len skutočnosť, že zamestnanec skončí pracovný pomer pred dosiahnutím riadneho dôchodkového veku a diferencným kritériom pre výšku sumy je počet mesiacov chýbajúcich do dovŕšenia dôchodkového veku a priemerný zárobok. Takto stanovené kritériá nemajú žiadnu priamu alebo nepriamu väzbu na vykonanú prácu a na výšku poskytnutého plnenia a nemajú žiaden vplyv ani výsledky práce zamestnanca za predchádzajúce obdobie trvania pracovného pomeru. Nakoľko jednorazová odmena vyplatená v mesiaci jún 2005 manželovi žalobkyne nie je skutočne odmenou za ním vykonanú prácu v danom mesiaci, nebolo možné z tohto dôvodu ju zahrnúť do výpočtu priemerného denného vymeriavacieho základu a preto krajský súd považoval rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového orgánu za zákonné a vecne správne a žalobu voči preskúmanému rozhodnutiu podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol a žalobkyni podľa § 250k ods. 1 O.s.p. nepriznal náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalobkyně v zákonné lhůtě odvolání, a to z důvodu, že při výpočtu dávky úrazového poistění – jednorazového odškodnění bol zvolený nesprávný postup, který síce v dané věci nemohl ovplyvniť výšku jednorazového odškodnění z důvodu obmedzenia jej výšky zákonem, ale má zásadný význam pre iné úrazové dávky, ktoré žalobkyni prislúchajú a od ktorého sa odvíjajú. Žalobkyně považuje vydané rozhodnutia za nesprávne a nepreskúmateľné podľa § 209 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, lebo z hľadiska ich obsahu a dopadov odníma možnosti realizovať ďalšie práva žalobkyne, ktoré jej priznáva zákon v iných úrazových dávkach najmä prechod úrazovej dávky a výplata jednorazového vyrovnania podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Žalobkyně a jej dvaja synovia, ktorých zákon nevyklučuje z možnosti uplatňovať si nárok na niektorú úrazovú dávku, disponovali od zamestnávateľa informáciami, že správny denný vymeriavací základ ich otca má byť v sume 31.178,8667 Sk, ako ho predložil v dokumente AL 10/2626/07 z 15. októbra 2007 a ku zmene ktorého došlo len z podnetu žalovanej. Žalobkyně sa nestotožňuje s názorom, ktorý vyslovila žalovaná, že pre posúdenie nároku poškodeného, resp. pozostalých, nie sú vnútorné predpisy zamestnávateľa relevantné, pričom zo samotného rozhodnutia nie je zrejmé, v čom by mali byť právne irelevantné a súd mal pripustiť návrh na vykonanie dôkazu na vyjadrenie alebo vypočutie zamestnávateľa, ktorý schválil kolektívnu zmluvu U. S. Steel na roky 2004 až 2007 a nepripustenie tak závažného dôkazu považuje žalobkyně za postup, ktorý jej odníma možnosť pred súdom konať a realizovať procesné práva, ktoré jej O.s.p. priznáva za účelom ochrany jej práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní, čo je podľa názoru žalobkyne v rozpore s ust. čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Podstatou obsahu žaloby je nesúhlas s výpočtom denného vymeriavacieho základu a nerešpektovanie kolektívnej zmluvy na roky 2004 až 2007 ako špecifického prameňa práva a to za použitia ust. § 231 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z.z. zákonníka práce a pokiaľ žalovaná tvrdí vo svojich rozhodnutiach, že pre posúdenie nároku poškodeného, nie sú vnútorné predpisy zamestnávateľa relevantné, tak podľa žalobkyne tým porušuje čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a to v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Ďalej poukázala na ust. § 134 ods. 2 a 3 zákona č. 311/2001 Z.z. zákonníka práce, že mzdou treba rozumieť aj iné plnenie poskytované za prácu. Žalobkyně

navrhla rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Náhradu trov odvolacieho konania si žalobkyňa neuplatnila.

Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a to z dôvodu, že odvolanie žalobkyne nespĺňa dôvody uvedené v § 205 ods. 1 O.s.p. Žalobkyňa síce uviedla, že napáda výroky rozhodnutia súdu, avšak neuviedla v čom sú napádané výroky nesprávne a čoho sa domáha. Taktiež je toho názoru, že tvrdenia žalovanej o tom, že kolektívna zmluva má prednosť pred zákonom, priamo odporuje zásadám právneho štátu, nakoľko kolektívna zmluva môže ísť nad rámec zákona, nesmie však byť v rozpore so zákonom, pričom neobstojí ani zavádzajúce tvrdenie žalovanej, že nebol v konaní použitý ako dôkaz aj list zamestnávateľa z 15. októbra 2007, v ktorom bol uvedený denný vymeriavací základ vo výške 31.178,8667 Sk., ktorý je obsiahnutý aj v administratívnom spise a v súdnom spise. Žalovaná je toho názoru, že krajský súd správne rozhodol o tom, čo sa má do denného vymeriavacieho základu započítať a čo tam nepatrí, nech to bolo vyplatené pod akýmkoľvek názvom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

Súd prvého stupňa postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p. preskúmal zákonnosť rozhodnutia žalovanej, ktorým bola žalobkyni priznaná dávka úrazového poistenia – jednorazové odškodnenie podľa § 94 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v sume 1.210.149 Sk podľa § 94 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Podľa § 94 ods. 1 až 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie. Suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je 730-násobok denného vymeriavacieho základu, najviac 1 000 000 Sk. Suma jednorazového odškodnenia na každé nezaopatrené dieťa uvedené v odseku 1 je polovica sumy jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky poškodeného. Úhrn súm jednorazového odškodnenia nezaopatrených detí nesmie presiahnuť 1 000 000 Sk. Ak úhrn jednorazových odškodnení presiahne túto sumu, znížia sa sumy jednorazových odškodnení nezaopatrených detí pomerne tak, aby ich úhrn bol najviac 1 000 000 Sk.. Sumy uvedené v odsekoch 2 a 3 platné k 31. decembru kalendárneho roka sa zvyšujú vždy od 1. januára nasledujúceho kalendárneho roka o percento zvýšenia dôchodkovej dávky podľa § 82 ods. 2.

Z podkladov pripojeného administratívneho spisu bolo zistené, že prvostupňový správny orgán rozhodol o priznaní jednorazového odškodnenia vo výške 1.210.149 Sk a toto rozhodnutie potvrdil aj žalovaný. Vychádzal pritom z denného pravdepodobného vymeriavacieho základu v sume 1732,1334 Sk.

Medzi účastníkmi nebol sporný výrok samotného rozhodnutia, že žalobkyni patrí zákonom najvyššia prípustná výška jednorazového odškodnenia, ale sporným bolo len odôvodnenie samotného rozhodnutia v časti týkajúcej sa denného vymeriavacieho základu, pre určenie výšky dávky úrazového poistenia, ktorá by podľa žalovanej mohla mať v budúcnosti vplyv na ňou prípadne uplatňované nároky z úrazového poistenia.

Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v súdnom konaní podľa piatej časti O.s.p. v konaniach o dávku úrazového poistenia a jej výšku, je podstatný samotný výrok rozhodnutia správneho orgánu, pričom žalobkyňou namietaná nesprávnosť stanoveného výpočtu vymeriavacieho základu nemala vplyv na výrok rozhodnutia v tomto konaní - o jednorazovom odškodnení. V konaní o tejto dávke, ktorej výška je zákonom limitovaná, nie je táto okolnosť sama osebe takou vadou, ktorá by priniesla žalobkyni priaznivejší výsledok, keďže mala priznanú najvyššie prípustnú výšku jednorazového odškodnenia a na prípadnú nesprávnosť výpočtu by bolo možné poukázať len ako na pochybenie, bez vplyvu na zákonnosť výroku rozhodnutia. V konaní o preskúvanie zákonnosti napadnutého rozhodnutie je dôležitý vplyv namietanej skutočnosti na preskúvané rozhodnutia a nie na riešenie vplyvov a situácií, ktoré môžu v budúcnosti nastať pri rozhodovaní o iných dávkach a nárokoch niekedy v budúcnosti.

Napriek uvedenému odvolací súdu dospel k záveru, že jednorazovú mzdu za dlhoročnú prácu, ktorú vyplatil zamestnávateľ – U. K. pri skončení pracovného pomeru svojmu zamestnancovi vo výške 883.402 Sk, je dôvodné považovať so zreteľom na všetky okolnosti a podmienky jeho výplaty za plnenie poskytnuté v súvislosti so skončením pracovného pomeru podľa § 138 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z.. Ide teda o plnenie, ktoré sa nezačíta do vymeriavacieho základu zisteného podľa § 84 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Preto postup odporkyne v danom, ak žiadala opraviť výkaz o dennom vymeriavacom základe, ktorý bol rozhodujúcim kritériom pre určenie výšky jednorazového odškodnenia, nebol nesprávny a nezákonný.

Pokiaľ ide o ostatné námietky žalobkyne tieto, súd vyhodnotil ako nedôvodne, nakoľko konaním súdov nebola žalobkyni odopretá spravodlivosť, keďže aj v budúcnosti bude môcť žiadať súdy o preskúvanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, ktoré budú súvisieť s nebohým manželom žalobkyne a jej prípadnými nárokmi vyplývajúcimi zo sociálneho poistenia.

Keďže v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (Správne súdnictvo) súd preskúmava len zákonnosť postupu a rozhodnutia správneho orgánu v konkrétnej veci, potom rozsudok krajského súdu treba považovať za vecne správny. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s ust. § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd v konaní neúspešnej žalobkyni nepriznal (§ 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.) a žalovaný si žiadnu náhradu trov konania neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Koláriková